

Þriðjudaginn 14. marz 1972.

Nr. 157/1970. Sveinbjörn Jónsson f. h. eigenda m/s Irene Frijs, Knud I. Larsen persónulega og f. h. Frahla Rederi I/S, Roskilde,
(Sveinbjörn Jónsson hrl.)

gegn

Erni Clausen f. h. Ditta Luciano Sanni, Messina, (Brandur Brynjólfsson hrl.)
Sambandi íslenzkra samvinnufélaga,
(Sveinn H. Valdimarsson hrl.)

Sölusambandi íslenzkra fiskframleiðenda og Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar
(Guðmundur Pétursson hrl.)

og

Örn Clausen f. h. Ditta Luciano Sanni, Messina,

gegn

Sveinbirni Jónssyni f. h. Knud I. Larsen persónulega og f. h. Frahla Rederi I/S, Sambandi íslenzkra samvinnufélaga, Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar og Sölusambandi íslenzkra fiskframleiðenda.

D ó m e n d u r:

hæstaréttardómararnir Logi Einarsson, Benedikt Sigurjónsson, Einar Arnalds og Magnús P. Torfason og prófessor Ármann Snævarr.

Farmflutningar. Gagnfær farmskírteini.

Dómur Hæstaréttar.

Aðaláfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 26. ágúst 1970. Dómkröfur hans eru aðallega, að málinu verði vísað frá héraðsdómi, en til vara, að hann verði sýknaður af kröfum gagnáfrýjanda. Þá krefst hann og málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti óskipt úr hendi gagnáfrýjanda og stefndu.

Gagnáfrýjandi hefur áfrýjað málinu með stefnu 24. febrúar 1971, að fengnu áfrýjunarleysi 23. s. m. Krefst hann aðallega staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti úr hendi aðaláfrýjanda. Til vara gerir hann þessar dómkröfur:

Aðallega, að stefndi Samband Íslenzkra samvinnufélaga verði dæmdur til að greiða ítalskar lírur 1.838.312.00 með 8% ársvöxtum frá 16. ágúst 1966 til greiðsludags og málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Til vara, að stefndi Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar verði dæmdur til að greiða greinda stefnufjárhæð ásamt vöxtum, eins og að framan greinir, og málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Til þrautavara, að stefndi Sölusamband íslenzkra fiskframleiðenda verði dæmdur til að greiða stefnukröfuna ásamt vöxtum, svo sem getið var, og málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti.

Allir stefndu krefjast hver fyrir sig sýknu af kröfum aðaláfrýjanda og gagnáfrýjanda og málskostnaðar fyrir Hæstarétti úr hendi þeirra.

Málsatvik eru í megindráttum rakin í héraðsdómi. Eftir uppsögu hans hafa farið fram framhaldspróf og mörg ný skjöl verið lögð fyrir Hæstarétt.

Aðaláfrýjandi byggir frávísunarkröfu sína á því, að honum sé óskyldt að svara til málssóknar fyrir íslenzkum dómstóli. Í 2. tl. flutningsskilmála allra farmskírteinanna, sem út eru gefin 15. marz 1966 af stefnda Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar f. h. skipstjóra m/s Irene Frijs, segir svo: „Jurisdiction. Any dispute arising under this Bill of Lading to be decided in Iceland according to Icelandic law“. Aðaláfrýjandi verður samkvæmt þessu ákvæði að sæta íslenzkri lögsögu, og verður frávísunarkrafa hans ekki tekin til greina.

Gagnáfrýjandi reisir málssókn sína á hendur aðaláfrýjanda á farmskírteinum þeim, sem að framan greinir, en skírteini þessi framseldi stefndi Samband íslenzkra samvinnufélaga

gagnáfrýjanda með eyðuframsali. Samkvæmt farmskírteinu-
unum var afhendingarstaður skreiðarinnar í Messina með
umhleðslu í Napólí.

Svo sem áður greinir, gaf umboðsmaður útgerðar m/s
Irene Frijs út gangfær farmskírteini um skreið þá, sem skipið
tók og ætluð var gagnáfrýjanda. Farmskírteini þessi voru
gefin út af umboðsmanninum fyrir hönd skipstjóra, og voru
þau síðar framseld gagnáfrýjanda af seljanda skreiðarinnar,
stefnda Sambandi íslenskra samvinnufélaga. Farmskírteini
þessi eru grundvöllur réttarstöðu aðaláfrýjanda og gagn-
áfrýjanda sín á milli, sbr. 141. og 148. gr. siglingalaga nr.
66/1963, og breytir það engu hér um, þótt stefnda Skipa-
miðlun Gunnars Guðjónssonar kunni að hafa verið óheimilt
gagnvart aðaláfrýjanda að gefa út skírteinin með þeirri til-
greiningu á ákvörðunarstað skreiðarinnar, sem raun varð á.
Hefur og eigi verið sýnt fram á grandsemi gagnáfrýjanda
um nokkur þau atriði, er máli skipta um rétt hans samkvæmt
greindum ákvæðum siglingalaga. Ber aðaláfrýjanda sam-
kvæmt þessu að bæta gagnáfrýjanda það tjón, sem hann
hefur beðið af því, að aðaláfrýjandi hlutaðist ekki til um
framflutning varningsins frá Napólí til Messina, en ekki
verður fallizt á þá málsástæðu aðaláfrýjanda, að krafan sé
niður fallin fyrir fyrningu samkvæmt 3. tl. 233. gr. siglinga-
laganna.

Gagnáfrýjandi hefur lagt fram reikninga yfir geymslu- og
flutningskostnað skreiðarinnar frá Napólí til Messina og
annan kostnað, er samtals nema stefnufjárhæðinni. Reikn-
ingum þessum hefur ekki verið hnekk. Samkvæmt framan-
sögðu ber að staðfesta hinn áfrýjaða dóm, að því er varðar
aðaláfrýjanda, að öðru leyti en því, að vextir ákveðast 7%
á ári.

Dæma ber aðaláfrýjanda til að greiða gagnáfrýjanda máls-
kostnað fyrir Hæstarétti, kr. 40.000.00.

Þar sem kröfur gagnáfrýjanda gegn aðaláfrýjanda eru
samkvæmt framsögðu teknar til greina, en kröfur hans
gegn stefndu eru einungis hafðar uppi til vara, ber að sýkna
þá af kröfum gagnáfrýjanda í málinu. Ekki er til úrlausnar

í máli þessu, hvort aðaláfrýjandi eigi framkröfur á hendur stefndu, einum eða fleirum.

Samkvæmt þessu ber að staðfesta hinn áfrýjaða dóm.

Málskostnaður í þætti stefndu hér fyrir dómi fellur niður.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður að öðru leyti en því, að vextir ákveðast 7% á ári.

Aðaláfrýjandi, Sveinbjörn Jónsson f. h. eigenda m/s Irene Frijs, Knud I. Larsen persónulega og f. h. Frahla Rederi, greiði gagnáfrýjanda, Erni Clausen f. h. Ditta Luciano Sanni, Messina, málskostnað fyrir Hæstarétti, kr. 40.000.00.

Málskostnaður í þætti stefndu, Sambands íslenzkra samvinnufélaga, Sölusambands íslenzkra fiskframleiðenda og Skipamiðlunar Gunnars Guðjónssonar, fyrir Hæstarétti fellur niður.

Dóminum ber að fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur sjó- og verzlunardóms Reykjavíkur 26. maí 1970.

Mál þetta, sem tekið var til dóms hinn 15. þ. m., hefur Örn Clausen hæstaréttarlögmaður, Reykjavík, höfðað fyrir sjó- og verzlunardómi Reykjavíkur með stefnu, birtri 26. apríl 1967, á hendur Sambandi íslenzkra samvinnufélaga, Reykjavík, aðallega, en til vara Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar, Hafnarstræti 5, Reykjavík, og til þrautavara Sölusambandi íslenzkra fiskframleiðenda, Aðalstræti 6, Reykjavík, til greiðslu á ítölskum lírum 1.828.312.00 með 8% ársvöxtum frá 16. ágúst 1966 til greiðsludags auk málskostnaðar að skaðlausu.

Þessir stefndu hafa allir gert þær dómkröfur, að þeir verði sýknaðir af kröfum stefnanda og þeim verði dæmdur málskostnaður úr hans hendi að mati réttarins.

Með sakaukastefnu, birtri 13. marz 1970, höfðaði stefnandi sakaukamál á hendur eiganda skipsins „Irene Frijs“, Knud I. Larsen, Skt. Annæ Plads 20, DK-1250, København, Danmörku,

sjálfum og f. h. Frahla Rederi I/S, Roskilde, Danmörku, sem hinum skráða eiganda skipsins samkvæmt skipaskrá Lloyds til greiðslu á framangreindri stefnufjárhæð auk 8% ársvaxta frá 16. ágúst 1966 til greiðsludags svo og málskostnaði að skaðlausu eftir mati dómsins.

Sakaukamálið var þingfest hinn 17. apríl s.l. Af hálfu sakauka-stefnda var þá ekki sótt þing né heldur síðar í málinu, og frá honum hafa hvorki borizt kröfur né greinargerð.

Leitast hefur verið við að koma á sáttum í máli þessu, en sú viðleitni hefur eigi borið árangur.

Málavextir eru þessir:

Með samningi, dags. 25. febrúar 1966, fékk stefndi Sölusam-band íslenzkra fiskframleiðenda (S. Í. F.) m/s „Irene Frijs“ til saltfiskflutninga til Ítalíu og Grikklands. Stefndi Skipamiðlunar-skrifstofa Gunnars Guðjónssonar sá um að útvega skip til þessara flutninga. Skipið lestaði saltfisk til einnar hafnar á Ítalíu og síðan til áframhaldandi ferðar til Grikklands, svo sem samningur-inn ber með sér. Nokkru áður en skipið fór frá Íslandi, spurðist útflutningsdeild stefnda Sambands íslenzkra samvinnufélaga (S. Í. S.) fyrir um það, hvort unnt væri að fá rúm í skipinu fyrir skreiðarsendingu til Ítalíu, allt að 65 tonnum. Með því að skipið hafði nægilegt lestarrými, varð það að samkomulagi milli S. Í. F. og útflutningsdeildar S. Í. S., að skipið tæki umrædda skreiðar-sendingu til affermingar í Napólí. Var hér um að ræða 951 balla af skreið, sem stefnandi hafði keypt c. i. f. Messina hjá stefnda S. Í. S., sbr. vörureikninga um sölu þessa, sem dagsettir eru 15. marz 1966. Stefndi S. Í. S. samdi nú við varastefnda Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar f. h. skipstjóra skipsins m/s „Irene Frijs“, eign Knud I. Larsens, Kaupmannahöfn, um flutning skreiðarinnar til Messina á Ítalíu „With transshipment at Napoli“. Þrjú farm-skírteini voru gefin út yfir vöru þessa, og eru þau dagsett 15. marz 1966. Frumrit þessara farmskírteina voru öll undirrituð af varastefnda Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar f. h. skipstjór-ans („For the Master“). Í farmskírteinum þessum er tekið fram, að ákvörðunarstaður, „Port of destination“, sé Messina, en vöruna eigi að umskipa, „With transshipment at“ Napólí. Skreiðarmagn það, sem stefnanda var þannig sent með skipinu m/s „Irene Frijs“ frá stefnda S. Í. S., nam að magni samtals 59.175 kg.

Er m/s „Irene Frijs“ kom til Papólí, var framangreindri skreið-arsendingu skipað þar upp og komið fyrir í frystigeymslu, en eigi séð um að senda hana áfram til Messina. Stefndi kveðst

hafa gert ítrekaðar tilraunir til að fá aðalstefnda, S. Í. S., til að uppfylla samning aðiljanna og sjá um að koma skreiðinni til Messina, en án árangurs. Hafi aðalstefndi, S. Í. S., vísað á stefndu Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar og S. Í. F., en þeir hafi aftur vísað á aðalstefnda, S. Í. S. Hafi þessir stefndu sagt, að aðalstefndi, S. Í. S., hafi aldrei samið um flutning lengra fyrir skreiðina heldur en til Napólí, enda aðeins verið krafinn um farmgjald þangað. Þegar útséð var um, að stefnandi fengi leiðréttingu mála sinna, ákvað hann samkvæmt ráðum lögfræðings síns hér á landi að leysa út vöruna í banka á Ítalíu og greiða þann kostnað af geymslu o. fl., sem á hana var fallin í Napólí, svo og flutningsgjald til Messina, allt til að koma í veg fyrir frekara tjón, er hlyti að lenda á einhverjum hinna stefndu í máli þessu. Þetta allt kveðst stefnandi hafa gert í ágústmánuði 1966 og hinn 16. þ. m. hafi síðasta bankakrafan verið innleyst. Nemi kostnaður þessi alls 1.838.312 lírum, sem er stefnufjárhæð máls þessa.

Vitnið Birgir Halldórsson, fulltrúi í sjávarafurðadeild aðalstefnda, S. Í. S., hefur komið fyrir réttinn og skýrt svo frá, að upphaf þessa máls sé það, að aðalstefndi, S. Í. S., hafi tekizt á hendur gagnvart stefnanda máls þessa að selja honum og senda 950 balla af skreið c. i. f. til Messina. Vitnið kvaðst hafa vitað um það, að á þessu tímabili hafi skipið m/s „Irene Frijs“ verið í flutningum á vegum stefnda S. Í. F. Vitnið kvað umboðsmann fyrir skipið hafa verið stefnda Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar, og kvað vitnið sér hafa verið kunnugt um það á þessu tímabili, að skip þetta hafi aðeins átt að fara til Napólí. Kveðst vitnið hafa rætt það við Magnús Ármann, starfsmann hjá Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar, hvort þeir gætu tekið að sér að flytja skreiðina til Messina, enda þótt skipið hafi aðeins átt að fara til Napólí. Kvað vitnið nefndan Magnús hafa sagt, að engir annmarkar væru á slíku, og látið orð falla í því sambandi, að þeir mundu hafa samband við umboðsmenn sína eða umboðsmenn skipafélagsins þar úti um að sjá um framhaldsflutning skreiðarinnar frá Napólí til Messina. Vitnið kvaðst síðan hafa komið með farmskírteinin til nefnds Magnúsar og hafi hann gefið þau út í nafni Gunnars Guðjónssonar fyrir skipstjóránn. Í farmskírteini þessu komi glögglega fram, að útgefandi farmskírteinisins taki að sér að sjá um flutning vörunnar til Messina.

Vitnið Birgir Halldórsson sagði nánar aðspurt, að aðalstefndi, S. Í. S., hafi eigi átt neina samninga við stefnda S. Í. F., hins vegar hafi aðalstefndi, S. Í. S., haft samband við stefnda S. Í. F.

og fengið þær upplýsingar, að rúm væri laust í skipinu fyrir skreið þá, er í máli þessu greinir. Önnur samskipti hafi þessir aðiljar ekki haft, nema að því leyti sem stefndi S. Í. F. hafi innheimt fraktina frá Reykjavík til Napólí.

Vitnið Magnús Ármann, skrifstofumaður hjá stefnda Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar, hefur komið fyrir réttinn og skýrt svo frá, að stefndi Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar hafi leigt stefnda S. Í. F. skipið m/s „Irene Frijs“ eina ferð til Ítalíu. Stefndi S. Í. F. hafi greitt fyrir ferðina ákveðna fjárhæð og hafi þessi stefndi þar af leiðandi mátt fylla skipið af farmi að eigin vild. Vitnið kvað það rétt, að Birgir Halldórsson hafi átt tal við sig, og kveðst vitnið hafa sagt Birgi í því sambandi, að engir annmarkar mundu vera á því að sjá um framhaldsflutning skreiðarinnar frá Napólí til Messina. Kvaðst vitnið hafa gefið út farmskírteinin þrjú yfir skreiðina. Á hinn bóginn sagði vitnið, að afrit af skjölum þessum hafi verið send til útlendra umboðsmanna stefndu S. Í. S. og S. Í. F., Hugo Trumpi að nafni. Vitnið þorði þó ekki að fullyrða, að umboðsmaður þessi hafi einnig verið umboðsmaður aðalstefnda, S. Í. S., en allavega stefnda S. Í. F. Kvaðst vitnið hafa litið svo á, að þessi umboðsmaður mundi sjá um framsendingu skreiðarinnar til Messina. Eftir að skreiðar-sendingin hafi verið send með þessum hætti til Napólí, kveðst vitnið ekkert hafa vitað meira um málið, fyrr en það hafi fengið símskeyti frá áðurnefndum Birgi, þar sem spurzt hafi verið fyrir um það, hvað drættinum hafi valdið. Kvaðst vitnið þá hafa haft samband við eigendur m/s „Irene Frijs“ í Kaupmannahöfn, bæði vegna þess að eigendurnir voru samningsaðiljar við S. Í. F. og einnig til að hraða málinu. Vitnið kveðst hafa fengið símskeyti frá eigendum skipsins, þar sem tekið hafi verið fram, að umboðsmaður eigenda skipsins í Napólí, Volpe að nafni, hafi fengið fyrir-mæli um það frá eigendunum að sjá um framflutning.

Stefnandi rökstyður dómkröfur sínar með því, að aðalstefndi, Sambands ísl. samvinnufélaga, beri fyrst og fremst ábyrgð á þeim kostnaði, sem krafði er um í máli þessu, þar sem aðalstefndi, S. Í. S., hafi átt að sjá um að afhenda stefnanda framan-greinda vörusendingu c. i. f. Messina. Varan hafi hins vegar ekki farið lengra en til Napólí, þar sem henni hafi verið skipað upp og hún sett í frystigeymslu. Þaðan hafi stefnandi þurft að sækja hana sjálfur, og hafi hann bæði haft kostnað af geymslu vörunnar í Napólí og einnig flutningskostnað þaðan til Messina.

Stefnandi kveðst hafa gert ítrekaðar tilraunir til þess að fá

aðalstefnda, S. Í. S., til að fullnægja samningnum af sinni hálfu og m. a. gert sér ferð til Íslands í því skyni. Hafi aðalstefndi vísað á meðstefndu í máli þessu, sem aftur hafi vísað á aðalstefnda, S. Í. S., og héldu því ákveðið fram við stefnanda, að aðalstefndi, S. Í. S., hefði aldrei samið um né greitt fyrir sendinguna lengra en til Napólí. Af þessum sökum taldi stefnandi rétt að stefna S. Í. F. og Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar inn í málið, ef svo skyldi fara, að aðalstefndi, S. Í. S., sýndi fram á það, að hann hefði samið við meðstefndu um og greitt fyrir flutning alla leið til Messína, enda gæti þá komið til álita, að aðalstefndi, S. Í. S., yrði sýknaður með tilliti til 10. gr. laga nr. 39/1922 um lausafjárkaup, en í því tilviki hlytu meðstefndu að bera ábyrgð á tjóni stefnanda.

Stefnandi hefur stefnt Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar sem umboðsmanni skipseiganda, enda hafi nefnd skipamiðlun séð um útgáfu þeirra farmskírteina, sem gefin voru út um flutning skreiðarinnar, en þar er tekið fram, að varan skuli flutt til Messina um Napólí. Af þessum sökum taldi stefnandi rétt að stefna umboðsmanninum sjálfum, ef svo yrði litið á af dóminum, að hann hefði á einhvern hátt farið út fyrir umboð sitt og yrði því talinn ábyrgur persónulega, enda telur stefnandi sumt benda til þess, að svo kunni að vera.

Þá hefur stefnandi stefnt Sambandi íslenzkra fiskframleiðenda sem samningsaðilja við skipseiganda, enda hafi S. Í. F. haft skipið á leigu, þegar farmflutningurinn átti sér stað.

Þar sem sá möguleiki kunni að vera fyrir hendi, að allir hinir íslenzku aðilar, sem stefnt hefur verið í máli þessu, verði sýknaðir, taldi stefnandi nauðsynlegt að stefna einnig hinum danska eiganda skipsins, enda lítur stefnandi á hann sem hinn eiginlega farmflytjanda. Í farmskírteinum þeim, sem gefin voru út um skreiðarflutninginn af umboðsmanni skipseiganda, stefnda Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar, samkvæmt sérstöku umboði frá skipstjóra skipsins, er skráð var á farmskrána, er í 2. tl. hinna prentuðu skilmála á farmskírteininu svofellt ákvæði: „Jurisdiction. Any dispute arising under this Bill of Lading to be decided in Iceland according to Icelandic law“. Með þessu ákvæði í farmskírteini telur stefnandi sakaukastefnda, skipseigandann Knud I. Larsen, persónulega og f. h. Frahla Rederi hafa samið sig undir íslenzka lögsögu og varnarþing á Íslandi. Því er honum stefnt inn í málið með framangreindri sakaukastefnu, enda hafi hann neitað að taka þátt í málarekstrinum hér á landi þrátt fyrir

áskoranir um að gerast meðalgönguaðili í málinu eða mæta óstefndur. Lítur stefnandi svo á, að svo framarlega sem stefndi skipseigandinn sýni eigi fram á það í máli þessu, að umboðsmaður hans, stefndi Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar, hafi farið út fyrir umboð sitt, er hann gaf út farmskírteinin, eða sýni fram á það á annan hátt, að aðrir stefndu beri ábyrgð á tjóni stefnanda, þá hljóti hann, þ. e. skipseigandinn, að bera ábyrgðina á því tjóni, sem stefnandi varð fyrir af því, að skreiðarfarmurinn fór eigi lengra en til Napólí, enda hafi skipseigandanum þá borið skylda til að annast um áframhaldandi flutning á farminum til Messina.

Aðalstefndi, S. Í. S., rökstyður dómkröfur sínar með því, að hann hafi selt stefnanda vöruna c. i. f. Messina, svo sem fyrr segir. Hafi hann því orðið laus allra mála, þegar hann afhenti vöruna um borð í m/s „Irene Frijs“. Varan sé þar með komin í áhættu kaupanda, sem hins vegar verði að snúa sér að skipi eða umboðsmönnum þess um meint brot á farmsamningi. Áritunin á farmskírteinunum beri það með sér, að vörurnar hafi verið í fullkomnu lagi við lestun. Hitt sé svo annað mál, að varastefndi Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar hafi aldrei krafið aðalstefnda um flutningsgjald fyrir vöruna frá Napólí til Messina. Þá upphæð beri aðalstefnda að greiða varastefnda, en sú fjárhæð sé önnur og miklu lægri en stefnukrafa þessa máls. Geymslugjöld og ýmis aukaútgjöld í Napólí, er stafi af einhverjum mistökum varastefnda, skipseigenda eða afgreiðslumanna þeirra í Napólí, séu að sjálfsgöðu óviðkomandi aðalstefnda.

Varastefndi Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar byggir sýknukröfu sína á því, að hann hafi útvegað Sölusambandi ísl. fiskframleiðanda sem starfandi skipamiðlari skipið m/s „Irene Frijs“ til flutninga til Miðjarðarhafshafna, þ. e. til Ítalíu og Grikklands. Í samningnum, sem dagsettur er 25. febrúar 1966, sé það tekið fram, að skipið skuli hafa viðkomu í einni höfn á Ítalíu, þ. e. Napólí. Sölusamband ísl. fiskframleiðanda hafi tekið skipið á leigu og hafi varastefndi ekkert haft með samninga að gera milli S. Í. F. og aðalstefnda, S. Í. S. Stefndi S. Í. S. hafi greitt skipsleiguna, sem að sjálfsgöðu hafi gengið í gegnum skrifstofu varastefnda. Það sé því óhugsandi, að varastefndi geti borið nokkra ábyrgð á deilumáli, sem risið hefur milli aðalstefnda, S. Í. S., og stefnanda, enda samningar milli þessara fyrirtækja honum algerlega óviðkomandi, og vísar varastefndi þessu til áréttingar í skipsleigusamninginn.

Stefndi Samband ísl. fiskframleiðenda rökstyður sýknukröfu sína með því, að með skipsleigusamningi, dags. 25. febrúar 1966, hafi hann tekið á leigu m/s „Irene Frijs“ til saltfiskflutninga til Ítalíu og Grikklands. Hafi Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar séð um að útvega skipið til þessara flutninga. Skipið hafi lestað saltfisk til einnar hafnar á Ítalíu og síðan til áframhaldandi ferðar til Grikklands. Nokkru áður en skipið hafi farið frá Íslandi, hafi útflutningsdeild aðalstefnda, S. Í. S., spurzt fyrir um það, hvort hægt væri að fá rúm í skipinu fyrir skreiðarsendingu til Ítalíu, allt að 65 tonnum. Þar sem skipið hafi haft nægilegt lestarrými, hafi það orðið að samkomulagi milli S. Í. F. og S. Í. S., að skipið tæki umrædda skreiðarsendingu til affermingar í Napólí. Hafi það þá strax skýrt verið tekið fram, að skipið færi aðeins á þessa einu höfn, og samkvæmt farmskrá skipsins komi það fram, að affermingarhöfn skyldi vera Napólí. Framhaldsflutningar frá Napólí til annarra hafna á Ítalíu séu S. Í. F. algerlega óviðkomandi og samningar aðalstefnda, S. Í. S., við móttakanda vörunnar séu honum að sama skapi óviðkomandi. Stefndi S. Í. F. hafi gert aðalstefnda, S. Í. S., reikning fyrir flutningi og komi þar greinilega fram, að aðalstefndi, S. Í. S., sé aðeins krafinn um flutningsgjald frá Reykjavík til Napólí. Þann reikning hafi útflutningsdeild S. Í. S. þegar greitt að fullu. Það liggi þannig fyrir, að aðalstefndi, S. Í. S., hafi beðið um og fengið lestarrými í framangreindu leiguskipi stefnda S. Í. F. fyrir skreiðarsendingu til Napólí. Aðalstefnda, S. Í. S., hafi verið kunnugt um, að stefndi S. Í. F. leigði skipið með viðkomuhöfn á einum stað á Ítalíu, þ. e. Napólí. Farmskráin beri það með sér, að ákvörðunarstaður fyrir skreiðarsendinguna hafi verið Napólí. Þar sem stefnda S. Í. F. séu algerlega óviðkomandi samningar milli vörusendanda og vörumóttakanda, geti hann á engan hátt borið kostnað við framhaldsflutning sendingarinnar og beri því að sýkna hann í þessu máli.

Svo sem áður er að vikið, hefur sakaukastefndi, Knud I. Larsen, persónulega og f. h. Frahla Rederi eigi sótt þing í máli þessu, og frá sakaukastefnda hefur heldur engin greinargerð borizt. Er því málið dæmt gagnvart sakaukastefnda eftir framlögðum skjölum og skilríkjum samkvæmt 118. gr. laga frá 23. júní 1936 um meðferð einkamála í héraði.

Stefnandi keypti margnefnda skreið af aðalstefnda, Sambandi íslenzkra samvinnufélaga, c. i. f. Messina. Aðalstefndi samdi um flutning á skreið þessari til Messina við varastefnda Skipamiðlun

Gunnars Guðjónssonar f. h. eigenda skipsins m/s „Irene Frijs“ og í umboði skipstjóra. Samkvæmt 10. gr. laga nr. 39/1922 um lausa-fjárkaup hafði aðalstefndi skilað varningi þessum, er hann var kominn á skipsfjöl. Var hann þá jafnframt kominn á ábyrgð stefnanda, sbr. 2. mgr. 63. gr. og 1. mgr. 64. gr. nefndra laga. Ber aðalstefndi því enga ábyrgð á þeim vanefndum, er síðar urðu á flutningi skreiðarinnar frá Napólí til Messina, enda hefur eigi annað komið fram en að aðalstefndi hafi farið forsvaranlega að við gerð flutningssamnings. Ber því að sýkna hann af kröfum stefnanda í máli þessu.

Sama máli gegnir um stefnda Sambands íslenzkra fiskframleiðenda, þar sem sá stefndi lét einungis í té skiprúm fyrir skreiðina til Napólí í skipi því, er hann samdi um, m/s „Irene Frijs“, en tókst eigi á herðar neinar skuldbindingar um að annast framhaldsflutning á farmi þessum frá Napólí til Messina.

Varastefndi Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar gaf út hinn 15. marz 1966 þrjú farmskírteini f. h. eigenda skipsins m/s „Irene Frijs“ og í umboði skipstjórans Mackholdts um flutning á margnefndum skreiðarfarmi frá höfnum á Íslandi til Messina með umskipun í Napólí, svo sem skjöl málsins bera með sér. Samkvæmt þessu kom varastefndi Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar fram sem umboðsmaður eigenda m/s „Irene Frijs“, og kemur ekki annað fram í gögnum málsins en að hann hafi haft umboð til að skuldbinda eigendurna til að annast skreiðarflutninga þá, er mál þetta snýst um. Ber því að sýkna varastefnda Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar, er einungis kom fram sem umboðsmaður í þessu máli f. h. eigenda m/s „Irene Frijs“. Hins vegar verður að telja, að nefnd útgerð beri sem farmflytjandi ábyrgð á því tjóni, er stefnandi varð fyrir vegna vanrækslu á framhaldsflutningi skreiðarinnar frá Napólí til Messina, sem sakaukastefndi var skuldbundinn til að sjá um samkvæmt framangreindum farmskírteinum. Verður sakaukastefndi, Knud I. Larsen persónulega og f. h. Frahla Rederi, dæmdur til að greiða stefnanda hina umstefndu fjárhæð ásamt vöxtum, svo sem krafizt hefur verið, auk málskostnaðar, sem þykir hæfilega ákveðinn kr. 40.000.00.

Að öðru leyti þykir rétt, að málskostnaður falli niður í máli þessu.

Magnús Thoroddsen borgardómari kvað upp dóm þennan ásamt meðdómendum Gauki Jörundssyni prófessor og Jóhanni J. Ólafssyni forstjóra.

Dómsorð:

Sakaukastefndi, Knud I. Larsen persónulega og f. h. Frahla Rederi, á að greiða stefnanda, Erni Clausen hæstaréttarlögmanni f. h. firmans Ditta Luciano Sanni, ítalskar líður 1.838.312.00 með 8% ársvöxtum frá 16. ágúst 1966 til greiðsludags og kr. 40.000.00 í málskostnað, allt innan 15 daga frá lögbirtingu dóms þessa að telja að viðlagðri aðför að lögum.

Stefndu, Samband íslenzkra samvinnufélaga, Sölusamband íslenzkra fiskframleiðenda og Skipamiðlun Gunnars Guðjónssonar, eiga að vera sýknir í máli þessu. Málskostnaður fellur niður gagnvart þessum stefndu.

Miðvikudaginn 15. marz 1972.

Nr. 198/1972. **J. P. Guðjónsson**

(Kjartan Reynir Ólafsson hrl.)

gegn

**Guðjóni Styrkárssyni hæstaréttarlökmanni
f. h. Owens-Corning Fiberglass Corporation
(Guðjón Styrkársson hrl.).**

Dómenndur:

hæstaréttardómararnir Logi Einarsson, Benedikt Sigurjónsson, og Einar Arnalds, prófessor Gaukur Jörundsson og Þórður Björnsson yfirsakadómari.

Ómerking. Frávisun. Fjárnámsgerð. Vörzlusviptingargerð úr gildi felld.

Dómur Hæstaréttar.

Afrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 22. desember 1971. Krefst hann þess, að hinn afrýjaði dómur verði ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi. Þá krefst hann þess, að hin afrýjaða fjárnámsgerð, er fram fór 16. desember 1971 í bifreiðinni R 5245, og að vörzlusvipting-